

Sociaal-economische aspecten van ggo's

Bouwstenen voor een EU duurzaamheidsbeoordeling van genetisch gemodificeerde gewassen

In 2009 heeft de COGEM op verzoek van de toenmalige minister een signalering opgesteld over sociaal-economische aspecten van ggo's in de landbouw ter ondersteuning van de Nederlandse inbreng in de Europese discussie over de vraag of sociaal-economische factoren (zoals maatschappelijk nut en cultuurwaarden) moeten worden meegenomen in de toelatingsprocedures van gg-gewassen.

De COGEM heeft negen aandachtspunten voor de duurzame toepassing van ggo's in de landbouw geïdentificeerd:

1. Maatschappelijk nut

De productie van gg-gewassen leidt tot een opbrengstverhoging, levert een bijdrage aan de oogstzekerheid of biedt een andere vorm van maatschappelijk nut.

Elementen: oogstzekerheid, voedselzekerheid, voedselkwaliteit, milieuvoordeel, kostenbesparing, recreatie.

2. Welvaart & economie

De productie en het gebruik van gg-gewassen draagt op gelijke wijze bij aan de (lokale) welvaart en economie en leidt waar mogelijk tot een verbetering.

Elementen: werkgelegenheid, efficiëntie productieproces, productiviteit, winst.

3. Welzijn & gezondheid

De productie en het gebruik van gg-gewassen zorgt ervoor dat het welzijn en/of de gezondheid van de werknemers, lokale bevolking en de consument gelijk blijft en waar mogelijk verbetert.

Elementen: mensenrechten, arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden.

4. (Locale) voedselvoorziening

De productie en het gebruik van gg-gewassen zorgt ervoor dat de lokale voedselvoorziening gelijk blijft en waar mogelijk verbetert.

Elementen: voedselzekerheid en eerlijke handel.

5. Cultuurwaarden

De productie van gg-gewassen biedt in het betreffende land of regio, indien gewenst, ruimte voor behoud en voortzetting van specifieke cultuurwaarden of andere lokale toepassingen (zoals bouwmaterialen, medicijnen).

Elementen: lokale toepassingen en tradities, autonomie lokale bevolking.

6. Keuzevrijheid

De keuzevrijheid voor ggo(-vrij) van zowel burger als bedrijfsleven wordt gewaarborgd bij de productie en de import van gg-gewassen.

Elementen: etikettering ggo (-vrije) producten, productinformatie, co-existentie en innovatie- en onderzoeksvrijheid.

7. Veiligheid

De toelating en beoordeling van gg-gewassen op veiligheid voor mens en milieu vindt in het betreffende land plaats in overeenstemming met regelgeving op basis van internationaal geldende afspraken aangaande veiligheid voor mens en milieu.

Elementen: voedselveiligheid en milieuveiligheid.

8. Biodiversiteit

De productie van gg-gewassen leidt:

- niet tot een vermindering van de agrobiodiversiteit van het landbouwmilieu en versterkt deze waar mogelijk
- niet tot een aantasting van beschermde of kwetsbare biodiversiteit

Elementen: agrobiodiversiteit, beschermde of kwetsbare biodiversiteit, oorsprongsgebieden landbouwgewassen.

9. Milieukwaliteit

De productie en verwerking van gg-gewassen zorgt ervoor:

- dat de kwaliteit van bodem, oppervlakte- en grondwater en lucht niet achteruit gaat en waar mogelijk verbetert
- dat de emissie van broeikasgassen over de gehele keten (ontwikkeling, productie, verwerking, transport) neutraal blijft of afneemt ten opzichte van de conventionele landbouw

Elementen: emissies schadelijke stoffen in bodem, oppervlaktewater en lucht, bodemvruchtbaarheid en weerbaarheid.

